

Karel May's

KAREL MAY VINNETOU

ALBATROS

Vinnetou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.albatros.cz

www.albatrosmedia.cz

Karl May

Vinnetou – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.

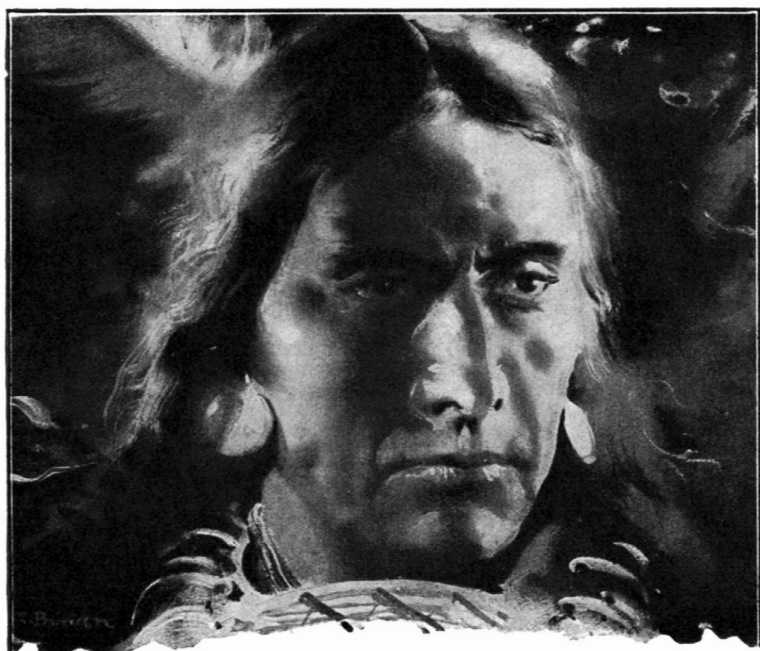
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

KARL MAY

VINNETOU

KARL MAY
VINNETOU

ILUSTROVAL ZDENĚK BURIAN

Albatros

Told by © Vítězslav Kocourek – heirs c/o DILIA, 1965, renewed 2014

Illustrations © Zdeněk Burian – heirs, 2014

Epilogue © Karel Jordán, 2014

www.zdenekburian.com

ISBN tištěné verze 978-80-00-05753-8

ISBN e-knihy 978-80-00-05780-4 (1. zveřejnění, 2020)

Tento příběh se odehrává v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století.

1

GREENHORN

Milý čtenáři, víš, co znamená slovo *greenhorn*?

Ne, rozhodně bych ti nepřál, aby tě někdo na Západě nazval tímhle potupným a opovrženímplným jménem. Už proto, že *greenhorn*, zelenáč, který se potuluje sotva pár týdnů v zemi, o níž zhola nic neví, si musí dávat na každém kroku náramně dobrý pozor, aby se mu za nejbližším rohem nepříhodilo něco navýsost nepříjemného. Už proto, že *greenhorn* je schopen všeho.

Sedí na židli ve společnosti a ani ho nenapadne, že by měl vstát, když vstoupí dáma, *lady*; přijde do domu a hned se hrne stisknout ruku hostiteli, a vůbec se nenamáhá, aby se nejdřív poklonil paní domu a mladé slečně. Chce si nabít pušku, a náboje strčí do hlavně klidně obráceně. *Greenhorn* mluví anglicky, a to oxfordskou, profesorskou angličtinou, že se každý Yankee složí smíchy, sotva otevře ústa, anebo neumí anglicky ani slovo. *Greenhorn* je úžasný znalec: je ochoten považovat stopu krocana za medvědí řápoty a soukromou jachtu za mississippský parník. *Greenhorn* s sebou vleče do prémie mycí houbu velkou přinejmenším jako vzrostlá tykev a k tomu deset kilo mýdla, aby byl jaksepatří vymydlený. Bez kompasu nedá ránu, jenže za čtrnáct dní mu přístroj ukazuje na všechny světové strany, jen ne na sever. Chce si prvně vystřelit, a vidí, že dostal místo střelného prachu trochu rozemletého dřevěného uhlí. Náramně se vyzná ve hvězdách: pět let se trápil s astronomií, ale může civět na oblohu ještě dalších deset let, a stejně nepozná, kolik je hodin. Bowieův nůž ovládá dokonale: zastrčí si jej do holínky tak šikovně, že se mu hned napoprvé podaří vrazit si ho do stehna. Oheň rozdělává vždycky radši větší, čoudí mu jak deset továrních komínů, a hrozně se pak diví, že indiáni mohli vypátrat jeho skrýš a připravit ho o skalp. Zkrátka a dobře: *greenhorn* je *greenhorn*... a právě takový *greenhorn* jsem byl já.

Samozřejmě že bych se pustil do křížku s každým, kdo by se odvážil mě nazvat tímhle potupným jménem: vždyť jsem přece studoval, dokonce vysokou školu, před žádnou zkouškou se mi nikdy nezachvěla kolena a troufl jsem si až přes oceán do Spojených států jen proto, že jsem tady tušil lepší možnosti uplatnit se a ukázat, co ve mně je. Začal jsem ve východních státech, a hned s dost slušným zaměstnáním. Jenže srdce mě táhlo jinam, na Západ, a tak sotva jsem měl pohromadě pár dolarů, dal jsem New Yorku sbohem a nakonec jsem uvízl v Saint Louisu u jedné vystěhovalecké rodiny, kde jsem se z nedostatku něčeho lepšího stal domácím učitelem. Možná že právě tím to všechno začalo. Kdoví co by se dalo, kdybych zapadl někam jinam a kdybych nepoznal toho zvláštního člověka, který si mě oblíbil a spoluurčil běh mého budoucího osudu. A přitom vlastně dodneška nevím, čím jsem si získal jeho důvěru. Ostatně – ani zdaleka mi ji nedával najevo na každém kroku. Naopak! Jednal se mnou, jak byl zvyklý jednat s lidmi: utrhoval se na mě, odpovídal mi na půl úst, a když nemusel, nepromluvil ani slovo, prostě učiněný morous a hrubián. Nebýt toho, že byl ve svém řemesle mistrem nad mistry, každý by se mu raději vyhnul. Jenže můj otcovský přítel, *mister Henry, the gunsmith*, jak si říkal se starosvětskou hrdostí,

byl puškař, jaký se rodí jednou za sto let, a zbraně z jeho dílny, to byly hotové zázraky. A takového člověka si tady na Západě musel každý vážit, i kdyby se tisíckrát choval jako podivín. Ale jaképak podivínství u muže, který prožil strašnou rodinnou katastrofu a přišel o všechny své nejbližší? Nebyl nepřítelem lidí ani podivínem v pravém slova smyslu, byl prostě jen uzavřený, zatrpklý, osudem postižený starý člověk.

Začalo to tím, že se občas objevil v rodině při mé vyučovací hodině. Chvilí poslouchal a pátravě si mě prohlížel, pak se mnou tu a tam prohodil několik slov a jednoho dne, k mému nesmírnému údivu, mě pozval k sobě na návštěvu. Něco takového se tady v Saint Louisu ještě nikomu nestalo! Zarazilo mě to tak, že jsem nad pozváním několik dní váhal: samozřejmě k jeho velké nespokojenosti, kterou dal bez ostychu najevo hned ten večer, kdy jsem zaklepal u jeho dveří. Na mé *good evening* ani neodpověděl a rovnou podrážděně vybafl:

„Kdepak jste vězel včera, *sire*?“

„Doma...“ odpověděl jsem, udivený takovým uvítáním.

„Doma! A předevcírem?“

„Samozřejmě taky.“

„*To jistě!* Kdybyste nevykládal! Taková štěňata jako vy se určitě drží u boudy! Znam to! Obyčejně šmejdí svým čumákem po všech čertech! A tam, kde mají být, pochopitelně nejsou!“

„A kdepak jsem měl být já?“ zeptal jsem se s úsměvem, abych to nečekaně nevlídné přivítání obrátil prostě v žert.

„Tady u mě, jasno? Chtěl jsem si s vámi pohovořit.“

„To jste mohl udělat i tak.“

„Nemohl.“

„Ne? A pročpak?“ podivil jsem se.

„Protože jsem nechtěl!“ zněla poněkud nelogická odpověď.

„A dneska?“

„Dneska možná budu chtít.“

„Tak jen klidně hovořte,“ řekl jsem a posadil jsem se na stůl.

Podíval se mi do tváře a zavrtěl hlavou, jako by nechtěl věřit vlastním uším.

„Klidně! Nakonec abych se ještě takového *greenhorna* prosil o dovození, jestli smím mluvit!“

Dovedete si představit, že jsem se cítil tím pojmenováním do hloubi duše uražen.

„Řekl jste *greenhorn*, pane Henry? Doufám, že jste se překlal a že jste nemínil...“

„Představte si, že jsem mínil...“ vpadl mi ostře do řeči, „že jsem mínil přesně to, co jsem řekl. Člověče, vy jste *greenhorn*, a jaký! Aby ho pohledal! Nacpal jste si hlavu vědomostmi pořádně, jen co je pravda. Takový mladík, a dovede spočítat, jak daleko je od nás na Měsíc, a řekne vám, co vyryl nějaký Nabukadnézar na cihly, a dokonce je ochoten vážit vzduch! A to myslí, že je chlapík jaksepatří, že mu už nechybí ani kapka moudrosti. Ale račte si strčit nos do života asi tak na padesát let, a uvidíte, jak to je s tou moudrostí! Člověče, vy ještě nic nevíte a nic neznáte! Neumíte ani vzít pušku do ruky!“

Řekl to opovržlivě a s takovou jistotou, jako by se o tom právě včera přesvědčil.

Zasmál jsem se.

„Hm... tak o tom jste chtěl se mnou mluvit? Víte co – půjčte mi nějakou solidní pušku!“

Položil hlaveň, ke které cosi přišroubovával, došel až ke mně a prohlížel si mě očima navrch hlavy.

„Solidní pušku? *Vám* do ruky? Tu svěřuji jenom střelci, který je jí hoden, pane!“

Podíval se na mě po očku, sedl si, pak vstal a znova vzal do ruky hlaveň, na které pracoval.

„S takovým *greenhornem* aby člověk vyletěl z kůže,“ bručel.

Už jsem ho trochu znal. Nechal jsem ho klidně být, sáhl jsem do kapsy pro doutník a zapálil si. Čtvrt hodinku bylo ticho, pak to nevydržel, vzal hlaveň a začal ji prohlížet proti světlu, přitom jako mimochodem poznával:

„S puškou se musí umět zacházet! To není jako koukat dalekohledem po hvězdách! Jestlipak jste vůbec v životě střílel?“

„To si myslím,“ řekl jsem.

„Já vím, o pouti ve střelnici.“

Pokrčil jsem rameny.

„Ještě řekněte, že jste taky něco trefil!“

„Samozřejmě.“

„Já vím – ale co?!“

„Cíl.“

„Jděte do háje s tou pohádkou, mladý muži!“ rozohnil se najednou puškař. „Vsadím se, že se netrefíte do zdi pětkrát pět metrů! Nemyslete, že jsem ten kluk, co ho učíte násobilku! Hrabal jste se někde v nějakých archivech a *přitom* se cvičil ve střelbě – ne? Seberte ze zdi tamhletu medvědici a ukažte, co umíte; rád se zasměju... *Hallo*, co to je... člověče, vy to berete jak hůlku, vždyť ta stará *gun* má pořádnou váhu...!

Neodpověděl jsem, ale popadl jsem za límec a kalhoty i jeho a vyzvedl ho pěkně vysoko do vzduchu.

„Ke všem čertům, pusťte!“ vykřikl. „Vždyť vy máte tolik síly jako Bill.“

„Jaký Bill? Kdo je Bill?“

„Můj syn,“ řekl. „Můj syn, kterého... nechme toho radši. Toho už hlava nebolí... Ale jste mu podobný, máte jeho oči a stejné rysy kolem úst, a postavu máte taky jako on, ano.“

V tváři se mu objevil výraz hlubokého smutku. Přejel si rukou po čele, potom se snažil pokračovat svým obvyklým drsným tónem.

„Takové svaly, a vy je necháváte zahálet! Měl byste dělat nějaký sport!“

„Děkuju za radu. Už se stalo,“ řekl jsem.

„Co – vy že sportujete? Hm... umíte boxovat?“

„Trochu. U nás doma pěstujeme spíš zápas.“

„Jezdíte na koni?“

„Ovšem.“

„Šermujete?“

„Dělal jsem cvičitele.“

„No, no, no,“ řekl puškař zase tak nedůvěřivě. „Povídám, posaďte se. Musím se na to ještě trochu podívat.“

Vrátil se ke své hlavni, piloval a zřejmě se ponořil do nějakých vážných myšlenek. Najednou zvedl od práce hlavu.

„Vy se vyznáte v matematice?“

„Měl jsem ji na škole vlastně nejradši.“

„A co zeměměřičství?“

„To mě dokonce lákalo. Pomáhal jsem několikrát při rozměřování – plošném i výškovém. Ale diplomovaný zeměměřič nejsem.“

„Well... to je dobře... to je docela dobře...“

„Pročpak vás to tak zajímá, *mister Henry*?“ nedovedl jsem potlačit zvědavost.

„To je moje věc. Dozvíte se to včas, nemějte strach. Nejdřív musím, hm... zjistíme, jestli to s tím střelením vypadá, jak říkáte. Kdypak máte zítra hodinu?“

„V osm, ale...“

„Tak v šest sem přijďte.“

„V šest ráno? Proč tak brzo?“

„Protože vám chci co nejdřív dokázat, že jste *greenhorn*, jak zákon káže. A už o tom nebudeme mluvit.“

Zdálo se, že s prací na hlavni je hotov. Odložil ji, vyhrabal ze skříně jakýsi nevelký čtyřhranný železný plátek a začal připilovávat jeho hranky. Všiml jsem si, že u každé byla vyvrtaná díra. Muselo to být něco zvlášť důležitého, protože od téhle chvíle jsem pro něj přestal existovat. Oči mu jen blýskaly radostí, když si prohlížel svou práci.

„To je něco k pušce, pane Henry?“ zeptal jsem se.

„Co...? Ano, ano...“ odpověděl po chvíli, jako by si teprve dodatečně připomněl, že stojím vedle něho.

„Tohle vidím poprvé. Žádný podobný systém neznám.“

„To věřím. To je totiž úplná novinka. Systém Henry.“

„Promiňte. Nechtěl jsem vyzvídat tajemství.“

Zkoumal zdlouhavě a pozorně všechny díry v plátku, pak ten kousek železa všelijak otáčel a přikládal k hlavni – trvalo to hezkou chvíli, než zase odpověděl.

„Tajemství,“ zabručel. „Nu ano, ale já věřím, že umíte držet jazyk za zuby – ačkoliv jste vyložený *greenhorn*. Abyste věděl, bude to opakovačka. Na pětadvacet ran!“

„To není možné!“ nezdržel jsem se upřímného údivu.

„Ale je! Nejsem blázen, abych se pachtil s nemožnostmi, rozumíte?“

„To byste přece musel mít někde zásobník na těch pětadvacet nábojů!“

„Taky že mám,“ zasmál se a zvedl ten kus železa. „Vidíte, ne?“

„Hm. V tomhle se ovšem nevyznám, ale stejně, při tolika ranách se přece musí hlaveň rozpálit?“

„Ani nápad! Ta hlaveň je z docela zvláštního materiálu... a pak, myslíte, že se pokaždé vystřílí všech pětadvacet ran najednou?“

„Máte pravdu. Sotva...“

„Tak vidíte! Dávejte pozor! Tenhle kousek železa se bude otáčet pomocí zvláštního mechanismu. Pětadvacet dírek, pětadvacet nábojů! Při každé ráně se mechanismus pootočí a v hlavní budete mít další kulku.“ Puškař vykládal a zářil. „Něco jsem si s tím natrápil hlavu, pane! Ne a ne se to povést, ale teď se mi zdá, že jsem přišel na to pravé. Ten systém bude jednou slavný, mladý muži, budou za to platit zlatem!“

„A co tomu řekne svědomí?“

„*Zounds!* K sakru! Svědomí... co tím chcete říct?“

„Co tím chci říct! Až zkonstruuji pětadvacetirannou opakováčku, dostane ji přece do rukou kdekerý lump. Víte, co to znamená? Že na prériích a v lesích i kaňonech se budou odstřelovat indiáni po desítkách – jako kojoti.“

Díval se na mě strnule, ale neříkal nic.

„A dovedete si představit lovce s tou vaší vražednou zbraní v ruce? Budou pobíjet mustangy a bizony jako na jatkách! Tisíce chlapů si opatří váš báječný vynález a půjdou klidně dělat lovce tam, kam se dřív neodvážili strčit ani nos. Vy z toho budete mít ovšem dolary.“

„...’s *death!*“ přerušil mě podrážděně. „Nechte už toho! Takový *green-horn* s mlíkem na bradě, a káže mi, jako by byl praotcem všech indiánů! Človče, snad si nepředstavujete, že si tady otevřu továrnu na pušky! Buďte klidný, *sire*, zůstanu tak sám jako až doposud a o dolary žádný zájem nemám. Úplně mi stačí to, co mám. A vůbec, seberte se laskavě a račte vypadnout. Nemám náladu poslouchat rozumy nějakého ptáče, které se včera vylíhlo a dnes mě chce učit, jak se lítá.“

Na to jsem neodpověděl, už jsem si zvykl na jeho jednání, jen jsem mu potřásl smířlivě rukou a odešel jsem. Nevěděl jsem ještě, jak důležitý je pro mě ten večer ani jakou úlohu budou hrát obě Henryho pušky, ale na zítřek jsem se těšil. Ve střelbě jsem rozhodně nebyl slabý a usmíval jsem se při pomýšlení, jak staříka ráno překvapím.

Když jsem se objevil přesně o šesté, uvítal mě ironickým, posměšným úsměvem.

„*Welcome, sire!* Tváříte se jak ostrostřelec, jako byste minulou neděli vyhrál medaili na závodech! To si tak věříte?“

Přikývl jsem a on mi vtiskl do ruky těžkou medvědobijku.

„Tu máte, já si vezmu něco lehčího. Nemám chuť se s tím vláčet.“

Přehodil si přes rameno lehkou dvouhlavňovou rifle a vyrazili jsme. Celou cestu na mě nepromluvil. Na střelnici stejně beze slova nabil a dvakrát zkusmo vystřelil. Pak ukázal rukou, že jsem na řadě já. Neznal jsem zbraň, a tak jsem posadil první ránu i po pečlivém zamíření jen na okraj terče. Druhá už byla lepší, třetí zasáhla rovnou do černého. A ostatní seděly přímo ve středu, jedna jako druhá. Na puškařově tváři se zračil s každým výstřelem větší a větší údiv. Nakonec mi vnutil svou rifle a musel jsem to zkusit ještě jednou.

„Človče, takhle jsem ještě *greenhorna* střílet neviděl! To čarujete, nebo jste se narodil jako *westman*?“ konstatoval nakonec drsně, ale přece jen s tónem jistého uznání v hlase.

Krčil jsem rameny a *mister Henry* si dál cosi bručel a ze všech stran si mě pohlížel.

„Uvidíme, co se dá udělat z takového zelenáče. Jestlipak umíte pořádně jezdit na koni?“

„*Pshaw!* Co je na tom. Nejtěžší je dostat se nahoru. Jak se jednou uvelebím v sedle, nesetřese mě žádná kobyla.“

Řekl jsem to naschvál tak, abych starého pána trochu pozlobil.

Zadíval se na mě pátravě, nejspíš nevěděl, jak odpovědět, a nakonec se zasmál.

„Myslíte? No vlastně máte pravdu. Vyškrábat se nahoru je skutečně to nejtěžší. O to, jak se dostanete dolů, se už postará kůň sám. Chcete to zkusit?“

„Proč ne?“

„Prosím.

Je sedm, máte
ještě hodinu čas.
Můžeme zajít
k příteli Cornerovi. Jsem
zvědav, až vám přivedou mus-
tanga...“

Vrátili jsme se do města, k zná-
mému obchodníku s koňmi Jim-
mymu Cornerovi, který měl pěknou
řádku stájí. Postával právě na dvoře
a dával si předvádět zvířata svého
chovu.

„Hallo, mister Corner,“ vítal
se s ním srdečně puškař.

„Nepůjčil byste nám na
chvilu nějaké zvíře? Tenhle mládenec mi tvrdí, že ho nedostane žádný kůň
ze sedla!“

Obchodník si mě krátce přeměřil a potřásl hlavou. Zdálo se, že je spo-
kojený.

„Postavu na to má. No, tihle mladí lidé si hned tak nezlomí vaz. Vyvedte mu ryzáka!“

Dva čeledíni zmizeli ve stáji a za okamžik přiváděli osedlaného koně. Trhal sebou, vzpínal se a vůbec nevypadal na to, že by byl klidné, rozumné zvíře. Nabídli mi ostruhy a bič, přijal jsem je a po několika neúspěšných pokusech se mi podařilo vyšvihnout se do sedla. Čeledíni mi pomáhali, ale teď okamžitě uskočili stranou, protože milý ryzáček udělal mohutný skok do vzduchu, odrazil se všema čtyřma a začal divoce tancovat z boku na bok. Podařilo se mi dostat nohy do třmenů, jenže ta herka vyhazovala čím dál víc a pak se hnala ke zdi, aby mě k ní přimáčkla a setřásla dolů. Dvě rány bičem ji přivedly zase nazpět na volné prostranství. Ale souboj teprve začínal, a musel jsem vynaložit všechnu sílu a obratnost (které jsem tenkrát ostatně zrovna moc neměl), abych zvítězil. Když nakonec kobyła pode mnou klidně objela cvičiště kolem stájí, potřásajíc jen mírně hlavou, a já konečně sestoupil, podklesávala pode mnou únavou a vysílením kolena. Ale kůň byl uštváný a pěna mu odletovala od huby. Poslouchal teď už na nejmenší pokyn, na pouhé stisknutí stehny.

Corner ho dal rychle zabalit do přikrývky a křikl na čeledíny, aby se s ním ještě chvíli procházeli po dvoře. Pak se obrátil ke mně:

„To jsem nečekal, mladíku,“ řekl uznale. „Myslel jsem, že vás dostane ze hřbetu, než se řekne švec. No, jestli chcete ještě někdy přijít a pomoci zkrotit tu bestii, budete vítán. Nějaký dolar za to taky bude. Konečně, není to špatné zvíře, jen trochu příliš divoké.“

Mister Henry pokyvoval hlavou, neříkal nic, až uprostřed zpáteční cesty se najednou zastavil a zeptal se:

„Kde jste se učil krotit koně?“

„Náhoda!“ usmál jsem se. „Musel jsem jednou krotit v Maďarsku divokého hřebce. Teď mi to přišlo vhod.“

„Děkuju za takové náhody,“ bručel puškař, a než jsme se rozloučili, poznamenal ještě: „Nemyslete si, že jsem vás tam vytáhl jen tak pro nic za nic. To ještě uvidíte!“

Co uvidím, to už neřekl a celé tři dny se neukázal. Až čtvrtý den se opět objevil. Přiběhl za mnou dopoledne, protože věděl, že mám volno.

„Tak co... Nechcete se projít?“

Trochu mě to udivilo.

„Projít se?“

„No, zajít na návštěvu, podívat se k jednomu *gentlemanovi*, který by vás hrozně rád viděl.“

„To bych rád věděl, co na mně může vidět.“

Henry se jen zašklebil, svrastělým obličejem mu přejel lišácký úsměv. Jak jsem ho znal, měl určitě něco za lubem.

„Neviděl ještě živého *greenhorna*. Tak jsem mu slíbil, že mu jednoho ukážu,“ uchechtl se.

„To je něco jiného, to ho nemohu zklamat,“ přijal jsem jeho hru. „Už si беру klobouk.“

Chvíli jsme chodili jen tak po ulicích, potom mě najednou zatahl do jedné skleněných dveří, a to tak rychle, že jsem ani neměl čas si přečíst, co je na nich vlastně napsáno. Všiml jsem si jen, že se ta písmena zlatě leskla a že tam snad byla slova *office* a *surveying*.

Uvnitř seděli tři muži, kteří se s Henrym hned přátelsky uvítali. Taký ke mně, aspoň se mi to zdálo, se chovali s mimořádnou pozorností. Po stolech byla rozložena spousta plánů a map, mezi nimi různé měřicí přístroje, krátce a dobře, bylo mi jasné, že jsem se ocitl mezi zeměměřiči.

Henry si podle všeho přišel s těmi pány přátelsky popovídat, bavili se totiž spolu neustále o všelijakých maličkostech, než přešel hovor na jejich práci. Když začali o zeměměřictví, bylo mi to docela vhod, těmhle věcem jsem rozuměl víc a mohl jsem se aspoň trochu účastnit rozmluvy. Henry se kupodivu o zeměměřické věci silně zajímal, chtěl ode mne například vědět, jak se ty plány a mapy, co jsou na stole, zhotovují, a to do takových podrobností, že jsem se nakonec zapletl do výkladu o polární a diagonální metodě a trigonometrické triangulaci a já nevím o čem všem ještě. Nu, byl jsem dokonalý *greenhorn*, když jsem si ani neuvědomil, že tu vykládám jako před zkušební komisí, a když jsem dokonce nezpozoroval, jak si ti pánové a můj přítel Henry tu a tam vyměňují významné pohledy. Nakonec jsem ukončil návštěvu vlastně já sám, když mi už připadalo hloupé a krajně nespolečenské tak dlouho mluvit o podobných málo zábavných věcech.

Sotva jsme vyšli z kanceláře a zabočili za roh, položil mi Henry obě ruce na ramena s rozzářeným výrazem ve tváři.

„*Sire*, člověče, muži, mladíku, *greenhorne*, udělal jste mi radost! Jsem na vás hrdý!“

„Hrdý? A proč?“ nechápal jsem jeho nadšení.

„Vy jste překonal všechno, co jsme očekávali.“

„*Mister Henry*, já z toho nejsem vůbec moudrý.“

„To na vás taky nikdo nechce. Hlavně že je to tak, jak jste říkal. Ro-zu-mí-te ze-mě-mě-řič-ství! Ti páni vám sáhli na zoubek a – všechno je v pořádku! Nejste žádný žvanil!“

Skoro jsem se urazil:

„Dovolte, jestli si myslíte, že...“

„Nic nedovolím, mladíku. Snad mi dopřejete trochu té radosti na stará kolena, když už jste tak podobný mému Billovi!“ Zarazil se. „Poslouchejte – byl jste u Cornera?“

„Ano, jsem teď u něho každý den ráno.“

„No – a? Proháníte tu potvora?“

„Kdepak potvora! Už si zvykla. Poslouchá mě jak hodiny.“

„Ale?! No, to mě těší. Taková kobyla, a nakonec bude chtít jen a jen *greenhorny*, co? Počkejte, zajdeme někam oslavit tu vaši zkoušku. Někam, kde se báječně jí a pije.“

To bylo pro mě to největší překvapení. Starý morous Henry se rozhodl, že vejde do *dining-roomu*, do restaurace! Kroutil jsem nad tím v úžasu hlavou, nevěděl jsem pořád, co má s jakou zkouškou, ale byl jsem rád, že je v dobré náladě. Tu jsem přál starému muži opravdu ze srdce.

Asi tři týdny nato jsem dostal od rodiny, kde jsem působil jako domácí učitel, pozvání na slavnostní večeři. Jen tak mimochodem se přitom paní domu zmínila, že přijde i pan Henry a ještě nějaký známý *westman* jménem Sam Hawkens, toho prý jistě rád poznám. Tou dobou ke mně docházel starý puškař každodenně, jako bych byl jeho nejlepší přítel, jako by se bál, že mě ztratí. Nápadnější bylo, že stejnou pozornost mi najednou začala prokazovat i rodina, kde jsem působil, dokonce jsem přistihl malou Emmy, že si mě potajmu prohlíží s jakousi zvláštní lítostivostí. Ten večer mi Emmy prozradila proč: prý dobře ví, proč jsem pozván. „Večírek na rozloučenou! *Farewell-party!*“ řekla s pláčem na krajíčku.

Cože? *Farewell-party*? Musel jsem se tomu od srdce zasmát, ale neměl jsem příliš čas přemýšlet, jakým omylem mohlo děvčátko na něco takového přijít, protože v předsíni se už ozývaly hlasy hostí, mezi nimiž jsem rozeznával hlas přítele Henryho. Pak se objevili. Rozevřely se dveře a Henry mi představil mladého, trochu upjatého a nemotorného muže jménem Blake a pak onoho *westmana*, o němž jsem slyšel, Sama Hawkense.

Přiznávám se, že napoprvé, když jsem si ho celý udivený prohlédl od hlavy k patě, na mě tenhle *westman* zrovna vábně nezapůsobil. Možná to bylo tím, že v tom elegantním přijímacím pokoji si docela klidně počínal, jako by byl v nejpustším koutě savany; dokonce ani nepokládal za nutné sundat klobouk a odložit ručnici. Jakou barvu a tvar měla původně ta stará plstěná hučka se zprohýbanou střechou, by se marně pokoušela určit

i ta nejchytřejší hlava. Zpod střechy se drala hotová houština černých rozčuchaných vousisek a uprostřed nich trčel kupředu obrovský nos. Vypadalo to, jako by v obličejí nebylo nic než vousy, nos a potom ještě dvě malá chytrá očička, která se čile a bez ustání pohybovala sem a tam a prohlížela si mě trochu šelmovsky, ale jinak asi právě tak zkoumavě jako moje oči *westmanovu* podivnou postavu. Chlapík vězel v loveckém koženém plášti, dlouhém až na paty. Jako by si před vámi chlapec oblékl dědečkův župan. Dole vyčuhovaly křivé nohy, zřejmě na kost hubené, kolem nich plandaly roztřepené legíny požehnaného stáří. Ty určitě sloužily už dobrých dvacet let! A boty... do těch by se v nejhorším vešel snad celý *westman*.

Když jsme se na sebe navzájem dost vynadívali, obrátil se lovec k puškaři a zapištěl tenounkým, dětským hláskem:

„Tak to je ten váš *greenhorn*, *mister Henry*?“

„*Yes*.“

„Nevypadá tak špatně. Snad se mu bude Sam Hawkens taky líbit, hi-hihihi!“

Zasmál se zvláštním tenounkým smíchem, který jsem později slýchal stokrát a tisíckrát, obrátil se ke dveřím a vyšel vstříc pánu domu, který ho i s manželkou zdravil jako starého známého a zval dál ke stolu. K mému nesmírnému údivu toho podivného mužíka ani teď vůbec nenapadlo, že by si měl odložit. Šel klidně dál, tak jak byl, i se svou ručnicí, a teprve v jídelně se rozhlédl a pověsil zbraň na závěs u okna tak, aby na ni dobře viděl.

„Žádný pořádný zálesák nespustí svou pušku z očí, *meššúrs*. Tady bude mé milé Liddy dobře,“ prohlásil.

Pokusil se odložit také svůj podivuhodný klobouk, ale když jej sundal z hlavy, zůstaly na něm viset i jeho vlasy. Ten pohled na holou, krvavě červenou lebku naháněl opravdu hrůzu. Ozval se dětský křik, ale podivný *westman* neztratil klid, jen se pootočil k dětem a k paní a s bohorovným klidem poznamenal:

„Jen žádný strášek, *mylady* a *meššúrs*! Nemusíte se už ničeho obávat! Míval jsem vlasy, nosil jsem je dokonce od narození, nikdo na světě mi je nemohl upřít. Bohužel asi tucet Pawneeů si na nich zgustlo. Dost nepříjemný pocit pro mě, ale už jsem to ve zdraví přečkal a v Tekamě jsem jednoduše koupil novou čupřinu, jestli se nepletu. Paruka tomu říkájí, stála mě tři tlusté svazky bobřích kožíšků. Náhodou mi to vůbec nevadí. Je daleko pohodlnější, zvláště v létě. Jak se začnu potit, sundám si vlasy a je to, hihihi!“

Pověsil svou hučku k ručnici, obřadně znova nasadil paruku na hlavu a teprve potom si svlékl kabát a přehodil ho přes židli. Ukázalo se, že kabát je doslova samá záplata, dokonce tím našíváním tak nabyl na tloušťce, že by jím mohl nějaký indiánský šíp sotva proniknout. Přešel po svých křivých nožkách až ke stolu, chytrácká očička zamrkala napřed na mě, potom na paní domu, pohodlně se uvelebil v židli, pohladil koženou loveckou vestu, přepásanou páskem se dvěma revolvery a nožem, a řekl:

„Tak si myslím, že by *mylady* měla tomu pánovi prozradit, oč vlastně jde, nežli zasedneme k jídlu... jestli se totiž nepletu.“

Tohleto „jestli se nepletu“, jak jsem ještě ten večer zjistil, říkal Sam Hawkens pomalu za každou třetí větou, při všech vhodných i nevhodných příležitostech.

„Ano,“ přisvědčila paní a obrátila se ke mně a mladému muži, který přišel s návštěvníky, „dovolíte, abych vás seznámila s panem Blakem, který nastoupí na vaše místo?“

„Na – moje – místo?“ vykoktal jsem ze sebe.

„Museli jsme se po někom poohlédnout, když se s námi dnes večer rozloučíte,“ řekla jemně.

Musel jsem v tom okamžiku vypadat jako dokonalý hlupák. Paní domu se sice chápavě usmívala, ale já jsem nenalézal vůbec žádný důvod k úsměvu.

„Ano, ano...“ pokyvovala mírně hlavou, „měl jste nám to sice ohlásit dřív, ale samozřejmě vám nechceme dělat těžkosti. Škoda že odcházíte, měli jsme vás rádi, ale co se dá dělat... Přejeme vám k vašemu zítřejšímu odjezdu všechno nejlepší.“

„K mému odjezdu? K zítřejšímu odjezdu? Ale kam mám jet?“ vypravil jsem ze sebe namáhavě a obrátil se, poněvadž Sam Hawkens mi položil ruku na rameno.

„Kam jinam než na Divoký západ? Se mnou, mladý muži!“ usmíval se. „Když jste tu zkoušku složil s vyznamenáním, hihhi. Přece kvůli vám neodloží výprava odjezd! Pojedete se mnou, už je to jisté; já, Dick Stone a Will Parker vám budeme dělat průvodce po celou cestu podle Canadi-anu až do Texasu. Myslím, že toho musíte mít už plné zuby, dřepět pořád ve městě. Nechcete přece navěky zůstat *greenhornem*...“

Konečně se mi rozbřesklo! Zeměměřičská kancelář, krocení divokého ryzáka, střílení na terč... ano, měl jsem se stát členem zeměměřičské výpravy, jistě jedné z těch, co připravovaly stavbu velké železniční trati. A najednou se mi to docela zalíbilo, tím víc, že jsem se k té věci dostal tak neočekávaně.

A starý pan Henry už stál u mě a tiskl mi pevně pravici.

„Víte přece, že vás mám rád... *sire*, člověk jako vy nemá co dělat mezi papíry v kanceláři nebo za učitelským stolečkem. Musíte na Západ! Sám jsem jednal se společností *Atlantic and Pacific Company*, ani jste si neuvědomil, že si vás přezkoušeli – a na výbornou! Na *výbornou*! Nu... tady máte!“

Vrhl jsem pohled na listinu, kterou mi podal, byla to pracovní smlouva, a zahlédl jsem tam dokonce údaj o výši příjmů – ani se mi nechtělo věřit, že mi budou vyplácet tolik peněz.

A starý Henry neúnavně pokračoval:

„Potřebujete dobrého koně. Toho mustanga jsem vám od Cornera koupil. A zbraně musíte mít nejlepší! Dám vám s sebou medvědobijku, je to stará, těžká puška, stejně ji sotva unesu, a vy s ní trefíte každou ranou. No – co tomu říkáte, ještě jste nepromluvil ani slovo.“

Jenže mně šla slova těžko z úst. Byl jsem ohromený a překvapený, nevěděl jsem, co odpovědět. Chtěl jsem především odmítnout Henryho dary, ale uvědomil jsem si, že každý z těch známých tady u stolu by mi hrozně rád udělal nějakou radost... Odmítnout prostě nešlo. Ostatně paní nás právě zvala k jídlu a sama začala řeč o jiných věcech – asi aby mě vysvobodila z rozpaků.

Teprve po večeři jsem se dozvěděl co a jak. Ano, šlo o vyměření budoucí železniční trati ze Saint Louisu přes indiánské území, tedy přes Texas, Nové Mexiko, Arizonu a Kalifornii až k pobřeží Tichého oceánu. V naší skupině budou pracovat se mnou ještě tři další *surveyors* čili vyměřovači, a to pod vedením hlavního inženýra. Nám připadlo území mezi prameny Red River, Červené řeky, a řeky Canadian. Sam Hawkens a jeho přátelé Stone a Parker nás měli dovést až na místo a potom ještě s celou skupinou nebojácných *westmanů* být naší ochrannou stráží. Všechno bylo připraveno, dokonce i o všechny osobní věci, které člověk na takovou výpravu potřebuje, se společnost postarala, takže na mě zbylo vlastně jen jedno: představit se svým budoucím spolupracovníkům, především hlavnímu inženýrovi. Což se ještě týž večer – za doprovodu starého pana Henryho a Sama Hawkense – také stalo.

Druhý den ráno jsem se definitivně rozloučil se St. Louisem a s rodinou, kde jsem vyučoval, a ovšem se starým dobrým puškařem Henrym. Ačkoliv s ním bylo loučení docela krátké. Na tyhle věci si očividně vůbec nepotrpěl. Zarazil mě, sotva jsem mu začal děkovat. Jen mi krátce stiskl ruku a podle svého zvyku zabručel:

„Držte jazyk za zuby, *sire!* Stejně jsem si vás vybral jen proto, aby si má stará *gun*, má dobrá medvědobijka, zas párkrát vystřelila. Až budete

hotovi, můžete za mnou přijít a vyprávět mi, co jste zažil. Teprve se ukáže, co ve vás opravdu vězí! Vy tomu nechcete věřit, ale přesvědčíte se sám, že pořád ještě nejste nic jiného než docela obyčejný *greenhorn*. Zelený jak zákon káže!“

S těmi slovy mě prostě vystrčil ze dveří.

Ale než je za sebou zavřel, uviděl jsem ještě škvírou, že se v jeho očích objevily slzy.

2

PRVNÍ KROKY

Byl konec září, pracovali jsme na svém úseku už tři měsíce, ale hotovi jsme ještě dávno nebyli, ačkoliv jinde práce končila a vyměřovači se vraceli domů. Měli jsme ovšem úkol o něco těžší: náš úsek tvořil pás mezi řekou Canadian a územím Nového Mexika, a zatímco naši druzi se mohli řídit prostě podle toku řeky nebo podle směru novomexických údolí a průsmyků, my jsme museli hledat nejvýhodnější směr pro budoucí trať velmi pracně, mnohokrát vyměřovat, obtížně vypočítávat, a ze všeho nejdřív důkladně prozkoumávat celou krajinu. S tím byla právě největší potíž – vždyť v tomhle cípku země se střetávaly zájmy Komančů, Kiowů a Apačů, a my jsme museli dávat náramný pozor, aby se naše činnost neprozradila. I to zpomalovalo a prodlužovalo práci, protože jsme si nemohli – jako ostatní skupiny – zaopatřit výživu lovem (to bychom na sebe indiány brzy upozornili), ale byli jsme odkázáni ve všem, co jsme potřebovali, na zásobování ze Santa Fé, které nebylo vždy bez problémů. Ještě o něco horší to bylo v naší skupině s lidmi. Hlavní inženýr, jak jsem se zmínil, mě přijal i s mými spolupracovníky nesmírně vlídně a přátelsky; o to víc jsem byl zklamaný později. Ti lidé byli Yankeeové do morku kostí a na mě se dívali jako na vyloženého *greenhorna* v nejhorším slova smyslu. Šlo jim o peníze, vůbec je nezajímalo, jestli za ně také odvedou řádnou práci. A s jejich odbornými znalostmi, jak jsem se brzo přesvědčil, to nebylo také nejskvělejší. Ostatně mi velice rádi přenechávali právě ty nejtěžší úkoly a sami si ulehčovali práci, jak jen mohli.

Hlavní inženýr, *mister* Bancroft, byl z nich ještě nejpříčinlivější, bohužel byl také nejpříčinlivější, pokud šlo o vřelou náklonnost k pálenice. Ze Santa Fé nám přivezli pár soudků a vlastně od prvních dní zajímala Bancrofta pálenka víc než všechny měřicí přístroje dohromady. Nebylo vůbec mimořádné najít ho někde ve stínu, jak vyspává pod stromem

opici. *Surveyorové* – Riggs, Belling a Marcy – nezůstávali o nic pozadu. Pili jak zjednaní, a nakonec zůstávala často všechna práce s rozměřováním jen na mně; ti čtyři to střídali docela jednoduše: buď pili, nebo své pití vyspávali. Zřejmě mínili, že je to tak v pořádku.

Ostatní společnost nebyla o mnoho lepší. Těch dvanáct „*westmanů*“, kteří nás měli ochraňovat před případným útokem indiánů, mělo štěstí, že se za ty tři měsíce díkybohu nepříhodilo vůbec nic, před čím by nás měli bránit. Byli by asi tak spolehliví a platní jako při pomoci, kterou nám měli poskytnout také v naší práci: vypadalo to, že si tady dalo schůzku dvanáct největších lenochů z celých Spojených států.

A podle toho to taky v našem táboře chodilo!

Bancroft byl podle smlouvy naším vedoucím a snažil se tak vystupovat, jenže byl jen pro smích: neposlechla ho živá duše a Bancroft to vždycky vyřídil zkrátka tím, že začal klít a nadávat (a klít a nadávat jako on jsem hned tak neslyšel!) a nakonec šel zalít rozčilení k soudku s pálenkou. Obyčejně ho velmi rychle následovali Riggs, Belling a Marcy. V takové situaci se nedalo dělat nic jiného než se chopit otěží – samozřejmě tak, aby tihle pánové nic nezpozorovali, protože v jejich očích jsem byl neopeřené mládě, *greenhorn*, který jim nesahá ani po kotníky. A přece vlastně dělali, aniž to věděli, co jsem chtěl já, i když jsem to vždycky musel narafčit tak, že jsem to já, nezkušený zelenáč, kdo poslouchá jejich vzácné rady a pokyny.

Upřímně řečeno, nevím, jak bych všechno zvládl, kdyby nebylo Sama Hawkense a jeho dvou druhů, Dicka Stonea a Willa Parkera. Tihle dva zálesáci byli skuteční, řádní chlapi, ovšem v každém evropském městě by vzbudili zděšení, kdyby se objevili na ulici. Dick byl vytáhlý dlouhán, hubený jako šindel, vždycky v hromotluckých jezdeckých botách a v těsné jezdecké košili; kolem mohutných ramen nosil vlněný přehoz, o kterém by člověk řekl, že se musí v nejbližší vteřině rozpadnout na cucky; o tom, co měl na hlavě, by se musel vyslovit nejspíš nějaký vědec – mně se nikdy nepodařilo přesně určit, jestli to je zbytek klobouku, čepice nebo baretu. Jeho přítel byl právě takový dlouhán a hubeňour, nápadný na prvním pohled širokými, stále se usmívajícími rty, věčně roztaženými po celém obličejí od ucha k uchu. Dobromyslně na vás cenil své zuby, což bylo

VINNETOU

zapotřebí, protože jinak byste se určitě lekli jeho červené husarské vesty, která se bůhvíjakou nevyzpytatelnou cestou dostala až na Divoký západ. Ke všemu si ještě uvazoval kolem hlavy tmavý šátek jako turban a na nohou nosil dlouhé plátěné nohavice a vetché holínky. S oběma zálesáky jsem si rozuměl výborně, ale nejvíc se Samem Hawkensem, který platil na podivnou společnost našeho tábora svým originálním vzezřením i napůl přísným, napůl žertovným chováním. Vždycky a včas dovedl pomoci dobré věci. Ke mně se Hawkens choval jako středověký lenní pán, vzal mě prostě bez řečí pod svou ochranu jako člověka, kterého se není třeba ptát, jestli s tím souhlasí. Byl jsem přece *greenhorn* a on *westman*, protřelý, zkušený zálesák, a všechno, co udělal nebo řekl, muselo být pro mě Písmo svaté. Musím však po pravdě přiznat: později jsem sice vychodil vysokou školu zálesáctví u Vinnetoua, ale byl to jen a jen můj milý Sam Hawkens, kdo mi dal solidní základy ve všem, co člověk musí znát a ovládat na

Divokém západě. Jeho obětavost neznala mezí, například mi vlastnoručně zhotovil laso, a ještě mi posloužil svou maličkou postavičkou i se svým koněm jako první cvičební cíl. Když se mi pak podařilo při každém vržení lasa dostat ho do smyčky, byl nadšením bez sebe: „Nádherně! Báječně! Jen tak na to! Jenom si, prosím vás, nemyslete, že vás nějak zvlášť chválím! Ve škole se musí občas pochválit i ten nejhoupější žák, jinak by se vůbec nehnul kupředu! Učil jsem už hezkých pár mladíků, a řeknu vám, skoro všem to šlo líp a rychleji než vám... No, ale jestli budete pořádně cvičit, za takových šest sedm let se vám nikdo neodváží říct, že jste *greenhorn*. Konečně – někdy to takový pilný hlupák dotáhne dál než třikrát šikovnější lenoch, to je stará vesta... jestli se totiž nepletu.“

Takhle mluvil často, a vždycky neobyčejně vážně, a já jsem se taky tvářil vážně, protože jsem dobře věděl, jak to míní. Ostatně se to všechno na Samovo přání odbývalo o samotě, stranou tábora, o mém zaškolování neměl mít nikdo nejmenší potuchy. Sam mi jednou na můj dotaz vysvětlil docela po svém, proč to považuje za jediné správné:

„To je kvůli vám, *sire*! Vy jste na tyhle věci tak nešikovný, že bych se musel sám stydět, kdyby se na vás měl někdo dívat! Vezměte si to k srdci, je to tak, hihhi...“

Přestože se naše práce vlekla hlemýždím tempem, jednoho dne jsme to konečně dotáhli tak daleko, že nám chyběl už pouze týden, abychom navázali na úsek našich sousedů. Bancroft trval na svém, že se to musí sousední skupině oznámit, a prohlásil, že si s sebou vezme jednoho z *westmanů* a dojedou k sousedům v neděli ráno se zprávou. Nebylo to nic neobvyklého, skupiny musely mezi sebou udržovat kontakt a navzájem se informovat, ale Bancroft považoval za nutné svůj připravovaný odjezd nejdřív oslavit řádnou pitkou. Mne, *greenhorna*, nepozvali a Hawkens, Parker a Stone prostě odmítli. Všichni jsme však věděli, jak to asi dopadne: samozřejmě, pilo se tak dlouho a tak důkladně, že k ránu Bancroft ani jeho kumpáni nebyli s to udělat dva kroky rovně. O nějaké jízdě nemohla být řeč a celá společnost udělala to, co obvykle po takových flámech dělávala – zalezla do křoví a vyspávala.

Co teď? Posel by už měl vyrazit, ale ti výtečníci vypadali, že budou vyspávat celé odpoledne. Vydal bych se na cestu sám, to by však znamenalo, že po dobu, co budu pryč, se práce nehne kupředu ani o píd'. Uvažovali jsme se Samem Hawkensem, co udělat, když mi najednou prudce stiskl ruku a ukázal směrem na západ:

„Máme po starostech. Můžete předat poselství hned.“

Otočil jsem hlavu směrem, kterým Sam ukazoval, a spatřil jsem dva jezdce. Jednoho jsem poznal na dálku, byl to starý *scout*, který k nám už dříve několikrát zajel do tábora se zprávami. Druhého, mladšího, oblečeného po zálesácku, jsem však ještě nikdy neviděl. Vyšli jsme jim vstříc, přiblížili se k nám v několika minutách. Oba zadrželi koně a neznámý muž se mě zeptal na jméno.

„Tak to jste vy,“ usmál se přátelsky, když jsem se představil. „No, slyšel jsem o vás... Prý musíte dělat všechno sám; ostatní si dávají na váš účet pohov, což? Mě budete asi znát podle jména – White.“

Samozřejmě že jsem jeho jméno znal. Inženýr White byl vedoucím skupiny, která vyměřovala těsně na západ od nás a ke které se chystal Bancroft. Pomyslel jsem si, že se stalo patrně něco mimořádného, když sem přijíždí, ale než jsem se mohl začít vyptávat, seskočil z koně, podal mi pravici a jediným pohledem přelétl naše ležení. Když uviděl spáče v křoví a opodál soudek od pálenky, jen se ušklíbl. Bylo mu všechno jasné.

„Opilí jak zákon káže,“ řekl.

Přikývl jsem ne zrovna ochotně hlavou.

„Do jednoho?“

„Ano. Mr. Bancroft se chtěl právě vypravit za vámi. Uspořádali večírek a... hned ho vzbudím!“

„Počkejte, počkejte,“ skočil mi do řeči. „Jen je nechte spát. Je mi docela milé, že si můžeme pohovořit bez nich... Kdopak jsou tihle tři muži?“

„Tři naši nejspolehlivější *scouti*,“ odpověděl jsem a vyjmenoval Sama Hawkense, Stonea a Parkera.

„Ah Hawken, ten podařený malý lovec! O tom jsem už něco slyšel! Chlapík – ti mohou s námi!“

Zamával jsem na trojici mužů a nedočkavě se vyptával:

„Něco se stalo, Mr. White?“

„Jen to, že bych se tady rád poohlédl, jak jste doopravdy daleko. A s vámi bych si rád pohovořil, právě s vámi. My jsme totiž už skončili, ale tady, jak vidím...“ nedokončil větu a pokrčil rameny.

„Je tu obtížný terén, Mr. White, a...“

„...a kdyby nebylo vás,“ přerušil mě, „byl by celý pan Bancroft možná ještě tam, kde začal. Víím, víím, všechno víím, milý pane.“

„Přeháníte. Děláím svou práci. To je všechno.“

Přerušil mě s jakousi výčitkou v hlase: „Vyptával jsem se všech poslů, co tady byli, a ti už mi řekli co a jak. Vy trochu přeháníte svou laskavost k těm pijanům, nezdá se vám? Radši se budu vyptávat Sama Hawkense... Pojdte se posadit!“

Zašli jsme k našim stanům.

White se pohodlně uvelebil v trávě, pokynul nám, abychom se posadili vedle, a začal zpovídat Hawkense, Parkera a Stonea. Jako bych tu s nimi ani nebyl. Řekli mu zpřímá a jasně, jak to v táboře a při práci chodí, nic nezamlčeli, nic nepřidali. White poslouchal a pokyvoval hlavou, a když jsem se dvakrát nebo třikrát pokusil tu a tam něco zmírnit, mávl jen odmítavě rukou. Teprve když ti tři skončili, požádal mě, zda bych mu ukázal nákresy a denní výkazy. Prolistoval je velmi pozorně, pak se krátce zeptal, kdo je zpracoval, a když jsem přiznal, že větší část pochází ode mne, podotkl:

„Říkal jsem vám, že to s tou laskavostí ke kamarádům přeháníte. Kromě toho: z těch výkazů nikdo nepoznává, kdo kterou práci dělal.“

Sam Hawkens se chytrácky zachechl:

„Sáhněte mu do náprsní kapsy, Mr. White! Jen to zkuste! Má tam takovou plechovičku na tabák, jenže tabák tam dávno není, ale nějaké zajímavé papírky... totiž jestli se nepletu.“

Sam se sklíbil. Věděl moc dobře, že jsem si dělal jisté náčrty a poznámky sám pro sebe a že jsem je ukládal do téhle staré plechovky od tabáku. Bylo mi to nepříjemné, nevěděl jsem, jak se zachovat. Nechtěl jsem být k inženýru Whiteovi nezdvorný, ale nechtěl jsem taky nijak uškodit svým spolupracovníkům, i když se už zřejmě o jejich „výkonnosti“ dost vědělo.

Nakonec jsem Whiteovi řekl, že mu zápisky půjčím, ale jen pro jeho osobní informaci. Souhlasil ihned, potom si papíry prohlédl a vrátil mi je zase s takovým významným pokývnutím:

„Vlastně bych měl záznamy vzít a ukázat na vedení. Prosím vás, ti lidi jsou vyloženi lenochodi, nezaslouží si ani dolar mzdy... no ale jak myslíte. Rozhodně si ty dokumenty dobře schovejte! Kdoví k čemu by mohly být někdy dobré. A teď abychom ty pány probudili, což?“

Vstal a dal se do křiku.

Odpočívající gentlemani vylézali z křovin, protírali si vyjevené oči a protahovali údy. Bancroft, dopálený, že ho někdo vyrušil ze spánku, se chtěl na příchozího osopit, ale když zjistil, kdo přijel, změnil náraz chování a s laskavým úsměvem hned nabízel inženýrovi přívitek na uvítanou. To ovšem přišla kosa na kámen. White nejenže odmítl, ale rovnou řekl, že ho takové uvítání překvapuje, a ještě víc že ho překvapuje, s čím se tady setkal; že vlastně neví, jestli je to rozměřovací stanice, anebo výčepna pod širým nebem, a že Bancroft by se měl jako vedoucí za něco takového přinejmenším stydět.

Bancroft ho chvíli poslouchal s očima rozšířenými údivem, potom ho chytil křečovitě za ruku a stiskl ji.

„Sire, můžete mi říct, kdo vlastně jste?“ spustil zostra.

„Inženýr, tak jako vy.“

„A vy pracujete tady na tom úseku?“

„Víte přece, že jsem přijel ze sousedního...“

„Tak vidíte! A kdybych já přijel k vám, myslíte, že bych tam mohl poroučet a kázat?“

„Děkuji, nechci! To bych nepřipustil!“

„Tak se podívejte: já se jmenuju Bancroft a vedu tady ten úsek. A nikdo mi tady nebude dávat žádné rozumy! My dva jsme si totiž úplně rovni!“

„Určitě,“ odpověděl zcela klidně White, „já vám přece vůbec nehodlám dávat nějaké rozumy. Já vás chci jenom zdvořile upozornit, že my jsme s rozměřováním hotovi a že tady se zřejmě veškerá činnost soustřeďuje na průzkum soudků s pálenkou. Když jsem před dvěma hodinami přijel, napočítal jsem šestnáct opilých lidí.“

„Vy jste tady už dvě hodiny?“ zrudl Bancroft. „Takovou dobu?“

„Ovšem. Prohlédl jsem si už nákresy a vím taky, kdo na nich pracoval! A řeknu vám, že jsem si připadal jako v jiném světě – jeden člověk za vás udělal skoro všechnu práci!“

Bancroft obrátil svou strhanou tvář ke mně a zasyčel:

„Tak vy jste mě pomlouval, vy lháři, vy zrádce!“

„Vůbec ne!“ přerušil ho White. „Váš mladý spolupracovník o vás neřekl nic špatného, dokonce vás omlouval... Zachoval se jako *gentleman* a měl byste ho požádat za prominutí.“

„Za prominutí? Ani nápad!“ vyprskl pohrdlivě Bancroft. „Pitomý *greenhorn* nerozezná trojúhelník od čtverce, a já ho mám žádat o prominutí? To má být *surveyor*! Vždyť on to naše zdržení zavinil. Co jsme mu svěřili, zkaňhal, všechno jsme museli dělat po něm znova... Tak to je!“

Víc neřekl. Byl jsem dlouhou dobu klidný, ale tahle drzost mě dohřála. Musím ukázat těm lenochům, že se ve mně trochu mylí. Chytil jsem Bancrofta jednoduše za paži a ze všech sil jsem mu ji stiskl tak prudce, až hlasitě zaúpěl.

„*Mister Bancrofte*,“ řekl jsem, „vypil jste trochu přemíru a ještě jste se z toho nevyspal. Nejlepší bude, když poněkud vystřízlivíte, než začnete mluvit. Zatím jsem nic neslyšel.“

„Vy jste se zbláznil! Co tady žvaníte o vystřízlivění!“ halasil zrudlý Bancroft.

„Buďte rád, že mluvím právě o tom,“ řekl jsem tiše. „Jinak bych vás musel za vaše slova srazit k zemi. Jako kluka.“

Zdálo se, že jsem ho úplně vyvedl z míry. Nikdy si nepředstavoval, že by přede mnou mohl mít strach, a teď, když jsem mu pevně a klidně svíral ruce, nevěděl najednou kudy kam. Nebyl to žádný suchotinka, ale viděl z výrazu mé tváře, že svá slova myslím vážně, a nebyl si jistý, co si může dovolit. Obrátil se tedy k jednomu z těch dvanácti *westmanů*, kteří měli tvořit naši stráž.

„Rattlere, vy strpíte takového útoky na mou osobu? Váš úkol je chránit vedoucího tábora před *každým* napadením, ne?“

Rattler byl chlap jako hora, muž drsný a zjevně silný jak gorila, a kromě toho nejbližší Bancroftův kumpán, kamarád z mokré čtvrti. Mě

nemohl ani cítit a tenhle výstup mu ohromně zahrál do noty. Přiskočil hbitě a chytil mě za ruku.

„Buďte bez starosti, *mister* Bancrofte!“ zvolal. „S tím jehnětem si poradíme. Chlapečku, dej laskavě ruce pryč od pana Bancrofta, nebo ti ukážu, jaký jsi zatracený *greenhorn*, rozuměls?“

Zacloumal prudce mou rukou, vlastně mě otevřeně napadl. Nebylo mi tak docela proti mysli, že se objevil tenhle protivník. Jestli jsem chtěl ukázat, že nejsem žádný zbabělec, a zjednat si trochu respektu, musel jsem to předvést na trochu vážnějším odpůrci, než byl slabošský Bancroft.

Prudce jsem se Rattlerovi vytrhl a zvolal:

„Toho *greenhorna* okamžitě odvoláte, Rattlere! Jinak vás srazím k zemi!“

„Vy mě?“ zasmál se s největším pohrdáním v hlase, jakého byl schoopen. „Ten *greenhorn* je opravdu takový pitomec, že si myslí...“

Víc už ze sebe nedostal. Moje pěst ho zasáhla do spánku a on se skácel k zemi jako podťatý. Složil se jako pytel mouky.

Zůstal nehybně ležet a kolem bylo hluboké ticho. Pak jeden z jeho přátel vykřikl:

„*The devil!* U čerta... to máme nechat jen tak? Má nás mlátit nějaký přivandrovalec z Evropy? Jdeme na toho darebáka, hoši!“

Chlap se na mě vrhl, ale já ho uvítal ranou do žaludku. Pak jsem mu ve vteřině zasadil ránu pěstí na spánek a v další vteřině jsem držel v obou rukou revolvery:

„Ještě někdo? Prosím...“

Rattlerovi kumpáni měli jistě tisíc chutí po mně skočit a pomstít kamarády. Ale jen se po sobě nerozhodně dívali.

„Poslyšte, lidi,“ řekl jsem vážným, varovným hlasem. „Jestli teď udělá někdo krůček nebo se pokusí mi vyrazit revolver, doplatí na to! Myslete si o *greenhornech* co chcete, ale já vám dokážu, že takový *greenhorn* jako já klidně vyřídí dvanáct *westmanů* vašeho kalibru.“

Najednou se objevil po mém boku i Sam Hawkens.

„A já, Sam Hawkens, si vás dovoluju taky maličko varovat, jestli se totiž nepletu. Tenhle mladík je pod mou ochranou, a jestli mu někdo

zkříví vlásek na hlavě, provrtám ho skrz naskrz. To říkám úplně vážně... hihihihii!“

V té chvíli už stáli po Hawkensově boku taky Will Parker a Dick Stone.

To zřejmě vyvolalo náležitý dojem. Kumpáni se otáčeli jeden po druhém a s kletbami a výhrůžkami se rozcházeli. Bancroft považoval za nejmoudřejší zmizet ve svém stanu.

Ve Whiteových očích se zračil nelíčený údiv. Vrtěl neustále hlavou.

„Strašná věc, *sire*, namouduši strašná,“ opakoval. „Všecko bych chtěl, jenom ne dostat se do vašich rukou. Vám by měli říkat *Shatterhand*, drtící ruka! Chlap jak hora, a vy ho složíte jedním úderem pěsti! To jsem ještě neviděl.“

Inženýrův nápad se Samu Hawkensovi nesmírně zalíbil. Chichotal se vesele a očka mu jen zářila.

„Shatterhand... hihihihii,“ smál se. „Tak vida, *greenhorn*, a už má válečné jméno. To je Hawkensova škola, marná sláva, stačí, abych se na takového zelenáče podíval, a hned z toho něco vykvete, jestli se totiž nepletu. Shatterhand! Hm, hm... to je jako Old Firehand, taky zálesák silný jak medvěd! Dicku, Wille, co tomu říkáte, jak se vám líbí *Old Shatterhand*?“

Odpověď jsem už neslyšel. White si mě totiž odvedl stranou a začal mě přemlouvat:

„Vy se mi vážně líbíte, *sire*. Neměl byste chuť jít se mnou na můj úsek?“

„Copak o chuť by nebylo, pane White, ale znáte mou povinnost.“

„*Nonsense*, nesmysl! To si zodpovím já. Bancroft to klidně dokončí.“

„Ale kdy a jak!“

„Poslyšte, bude to tady pro vás nebezpečné.“

„Proč?“

„Vy se ptáte!? Vždyť jste si z těch chlapů udělal nepřátele na život a na smrt! To snad chápete, ne?“

„Možná že mě budou nenávidět... ale já mám pro strach uděláno. A vůbec, po dnešní zkušenosti se tak snadno neodvážím. Ostatně tu mám Sama a Parkera se Stonem.“

„Jak chcete,“ pokrčil inženýr rameny. „Každý svého štěstí strůjcem, jak se říká. Byl bych vás mohl docela dobře upotřebit. No nic... aspoň mě teď kus cesty doprovodíte, ano?“

„Vy chcete hned odjet?“

„Uznáte, že to, co jsem tady viděl, člověka zrovna neláká k pobytu. Musím se vrátit.“

„Nejedl jste,“ namítl jsem.

„Nevadí, nevadí,“ řekl White. „Máme v sedle něco k snědku. To nám postačí.“

„A s Bancroftem už nechcete mluvit?“

„Nemám chuť.“

„Ale... chtěl jste přece vyřídit nějaké úřední záležitosti?“ připomněl jsem ještě.

„Jistě. Ale to mohu říct i vám. Především jsem vás chtěl varovat – dejte si pozor na indiány!“

„Vy jste je viděli?“

„To ne, ale našli jsme stopy. V tuhle dobu obvykle táhnou mustangové a bizoni na jih a indiáni se vydávají za nimi. Z Kiowů strach mít nemusíme, s těmi byla stavba trati dohodnuta, ale Komančové a Apačové zatím nic nevědí. Nejde o nás, my jsme hotovi a vracíme se zpátky, ovšem vám práce ještě pár dní potrvá... Říkám vám, pospěšte si a dávejte si dobrý pozor! Začíná tu být horká půda, každý den víc a víc! No, jestli chcete jet kousek s námi, řekněte Hawkensovi a sedlejte!“

Vyrazili jsme bez prodlení. Byla neděle, den odpočinku, který jsem si ostatně perně zasloužil, a v krásném podzimním dni se nám jelo velice příjemně. Rozprávěli jsme o všem možném, nejvíc pochopitelně o stavbě železnice. Kolem poledne jsme se dostali k malému jezírku. Tam jsme si dali pohov a snědli několik soust. White se *scoutem* se rozloučili a pokračovali v cestě, já se Samem jsme ještě chvíli odpočívali. Asi za půlhodinky jsem si šel opláchnout ruce a zchladit žízeň. Jak jsem se naklonil nad hladinu, spatřil jsem v průhledné, křišťálově jasné vodě malou vyhloubeninku v písečném dně. Něco takového mohlo pocházet jen od lidské nohy. Zavolał jsem na Sama a ten mou domněnku potvrdil.

„*Mister White* měl pravdu,“ řekl neobvykle vážně.

„Vy myslíte, že je to stopa indiána?“

„Určitě! To udělal indiánský mokasín. Jak se nad tím cítíte? Divně, co?“

Pokrčil jsem jen rozpačitě rameny:

„Proč?“

„Nemáte strach?“

„Prosím vás,“ zasmál jsem se.

„Aha! Ještě neznáte rudochy.“

„Však je poznám. Konečně, jsou to lidé jako my – ne? K přátelům se chovají přátelsky, k nepřátelům nepřátelsky, to je lidské. A já jim žádné příkoří dělat nemíním, tak nevím, proč bych s nimi neměl dobře vycházet.“

„*Greenhorn!* Vy zůstanete na věky věků stejný... Kdyby to bylo s indiány tak, jak si to malujete, bylo by na Západě hej! Jenže tady se přihodí leccos, a nezáleží vůbec na tom, co míníte nebo nemíníte – No! Přál bych vám, abyste tuhle zkušenost nezaplátil nějakým šrámem na svém těle.“

„Kdy myslíte, že tady ten indián asi byl?“

„Před dvěma dny; jinak by se ještě nenarovnala tráva a všimli bychom si stopy už na prérii.“

„Asi vyzvědač, že?“

„Bizoní vyzvědač,“ zašklebil se Sam. „Zdejší kmeny totiž uzavřely mír, takže žádný válečný zvěd ani nic podobného tady nemůže pobíhat. Hm! Ale byl dost neopatrný, ten mladík!“

„Jak to?“

„Zkušený válečník by nikdy nevstoupil do stojaté vody! Tam zůstává stopa velmi dlouho čitelná. Vidíte, mezi rudochy se taky najdou *greenhorni*, hihihih. Jenomže ti bílí bývají přece jen ještě hloupější! Račte si to zapsat za uši!“

Zasmál se jako pro sebe, vyhoupl se do sedla a obrátil koně zpátečním směrem. Jeli jsme teď jinudy a mně to bylo docela vhod: aspoň jsem se jako *surveyor* seznámil blíž s krajinou. Dostali jsme se do širokého údolí porostlého bohatě travinami, na stráních se zelenaly křoviny a vrcholek

lemoval dost hustý les. Bylo dlouhé, asi hodinu jízdy koněm, a rovné, jako když hodí provazem. Jezdec mohl snadno dohlédnout z jednoho konce na druhý. Ujeli jsme sotva pár kroků, když Sam náhle přidržel své zvíře a rozhlédl se ostražitě kolem.

„Podívejme se!“ vyrazil ze sebe. „Tak tady jsou! No ovšem, ti první už přišli.“

„A kdo?“ zeptal jsem se nechápavě, ačkoliv jsem si mohl skoro přímo proti sobě všimnout asi dvaceti jasných teček, které se na obzoru hemžily sem a tam.

„Kdo?“ opakoval po mně Sam a zavrtěl sebou v sedle, jako by ho někdo pošimral nožem. „Styďte se, na něco takového se vůbec ptát! Vy patříte taky k těm zelenáčům, kteří nic nevidí, i kdyby měli oči navrch hlavy. Račte laskavě zkusit uhádnout, velevážený pane, co vidíte tamhle před sebou...“

„To je těžké,“ mnul jsem si bradu. „Řekl bych, že to mohou být srnky, jenže ty se pasou tak nejvýše ve skupinkách po deseti kusech. A pak taky, vypadá to na něco většího než srnky.“

„Srnky... hihihhi...“ Sam se upřímně rozesmál. „Srnky u pramenů Canadianu, to se vám tedy povedlo! Ale jinak máte svatou pravdu, ta zvířata jsou opravdu o *trošku* větší nežli srnky.“

„Same... snad to nejsou... bizoni?“

„Ovšem! Bizoni, praví bizoni, táhnou svou obvyklou cestou. První kusy, co letos vidím. Tak náš *mister White* měl pravdu! Bizoni a indiáni. Z indiánů jste viděl jen tu tápotu, ale bizoni tady před vámi parádují v plné kráse jak o přehlídce, jestli se totiž příliš nepletu...“

„Půjdem za nimi?“

„No přirozeně!“

„Budeme je pozorovat?“

„Pozorovat?“ protáhl Sam. „No, to snad taky...“

„Docela rád bych si je trochu prohlédl, ještě jsem je živé neviděl.“

Ozval se ve mně nadšený milovník přírody a zvířecího světa zvlášť. Ale to bylo něco, co Samovi vůbec nešlo do hlavy. Spráskl nad tím jednoduše ruce:

„Vy si je doopravdy chcete prohlížet? Jako městský kluk, když přijede na venkov a prohlíží si králíky v kotci? Člověče, co já s vámi ještě zažiju! Já chci lovit, rozumíte? *Lo-vit!*“ přeslabikoval s důrazem.

„Z jakého důvodu?“

„Z jakého důvodu! Držte mě! On se ptá z jakého důvodu! *Bude maso!* Slyšíte, co říkám? Pečínka! A báječná, jestli se zrovna nepletu. Taková ledvinka z bizona je totiž lepší než ambra nebo ambrosiana nebo co to polykali ti staří bozi na Olympu. Podívejte, tam vlevo u srázu je slunce a na opačné straně krásný stín. Tam nás neuvidí. Pospěšte si!“

Prohlédl si zběžně svou Liddy, ubezpečil se, že jsou obě hlavně v pořádku, a pobídl koně. Nezbylo mi než si zkontrolovat svou medvědobijku a milého Sama následovat. Zálesák to samozřejmě hned zpozoroval.

„Prosím vás, snad si nemyslíte, že budete lovit spolu se mnou?“ ukázal na zbraň, kterou jsem si pečlivě prohlížel.

„Proč ne?“

„Toho pěkně rychle necháte, *sir*, nebo budete za deset minut v kaši! Bizon není motýl, kterého si můžete chytit do sítky!“

„Ale já přece...“ pokusil jsem se ohradit. Sam mě však drsně umlčel:

„Mlčte a poslouvejte! Já nechci mít na svědomí váš mladý život! Až budete sám, dělejte si, co chcete, ale tady mě budete poslouchat na slovo!“

Jinému člověku bych dozajista nezůstal dlužen odpověď, ale věděl jsem, že Sam to myslí dobře, a tak jsem mlčel. Jeli jsme podél stěny údolí na stinnou stranu a Sam přitom nespouštěl zrak z bizoního stáda.

„Je jich dvacet, už jsem je spočítal,“ upozorňoval mě. „Ale kdybyste tak viděl, když se jich řítí savanou třeba tisíc! Nebo deset tisíc! Viděl jsem taková stáda! Vždyť to byl taky indiánův chleba... a teď o něj pozvolna přichází. Běloši se do toho dali a řadí v savanách jak na jatkách. Vybijí jednoho krásného dne všechny! Zrovna tak jako mustangy! Taký se jich tu proháněla stáda – a dnes musíte mít náramné štěstí, abyste viděl pohromadě stovku.“

Znechuceně mávl rukou.

Přiblížili jsme se ke zvířatům asi na čtyři sta kroků, ale bizoni nás ještě nezpозorovali. Spásali travu na stráních údolí, klidní a spokojení. Nejblíží